

ИЗВЈЕШТАЈИ

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ИСТОРИЈСКОГ ИНСТИТУТА ЗА 1995. ГОДИНУ

Уводне напомене

Рад Историјског института Републике Црне Горе у 1995. години, одвијао се у оквиру петогодишњег програма рада 1990-1995. год. и према годишњем плану рада за 1995. годину. Већи број научних пројеката - тема рађен је према планираној динамици. Код неких пројеката дошло је до већег закашњења због објективних а негђе и субјективних околности. Познато је да због санкција Савјета безбједности ОУН према нашој земљи, нијесу могла бити извршена планирана истраживања у страним архивима, а за истраживања у земљи нијесу обезбјеђивана адекватна средства од Министарства просвјете и науке. Три научна сарадника у 1995. години примали су минимални лични доходак (минималну цијену рада) а за неколико истраживача нијесу обезбјеђивана средства за научно истраживачки рад, па чак ни материјални ни режијски трошкови. Треба напоменути да се ни радницима у администрацији и Библиотеци Института не обезбјеђују средства за личне дохотке у складу са коефицијентима предвиђеним Уредбом Владе Републике Црне Горе, већ се они финансирају из незнатног обима режијских трошкова на нивоу осам пројеката које финансира Министарство, што ни приближно не затвара финансијску конструкцију исплате личних доходака за запослене раднике у Институту.

Проблем издавачке дјелатности остаје и даље непокривен финансирањем од стране Министарства просвјете и науке. Но, и поред тога, из извјештаја о издавачкој дјелатности може се видјети колико је била плодна активност Института и његових радника у личном ангажовању на обезбјеђивању средстава у овој области. Министарство просвјете и науке није додјелило ни динара Институту, за штампање посебних научних

публикација за 1995. годину осим за покриће голих штампарских трошкова три броја часописа "Историјских записа", што чини око 50% укупних трошкова.

Редакција часописа успјела је својим ангажовањем да, путем спонзорства, на неки начин, ублажи овако неповољну финансијску ситуацију и обезбиједила је редовност излажења часописа (четири броја годишње). Овај проблем и даље остаје отворен, и према додјели средстава за 1996. годину (25 штампарских табака). Излажење часописа своди се на двоброј или годишњак, што у години његовог 70-то годишњег јубилеја није одрживо, имајући у виду углед и реноме у научној периодици који је до сада стекла ова публикација.

Институт је о свим овим проблемима благовремено упознавао Министарство али они и даље стоје неријешени.

Министарство просвјете и науке још није утврдило мрежу и структуру научних институција у Републици, па је статус Института нерегулисан и ово питање заслужује посебну пажњу. У вези са овако недефинисаним статусом јављају се свакодневно проблеми, почев од Службе платног промета до најједноставнијих питања из домена рада и функционисања Института.

Научни радници Института су у 1995. години учествовали на више научних скупова у земљи, са запаженим рефератима и саопштењима. Поред тога Институт је био организатор или суорганизатор представљања више издања књига из историографије у скоро свим градовима у Црној Гори.

У оквиру рада Библиотеке Института размјеном и поклонима је прибављено више наслова књига, но и поред тога проблем финансирања принове књижног фонда остаје отворен али и укупан рад Библиотеке.

У 1995. години у Институту су докторирала два радника, а два радника су магистрала.

Извјештај садржи појединачне извјештаје о раду на пројектним задацима, издавачкој дјелатности, раду Научног вијећа, Редакције часописа, раду Библиотеке и Сектора за правне и финансијске послове.

Дакле, с правом се може констатовати да је Институт својим радом у 1995. години, оправдао своје постојање, иако у доста сложеним и крајње неповољним финансијским условима.

**I НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: "Правни систем у Црној Гори од средине
XIX вијека до 1918. године".**

РУКОВОДИЛАЦ: др Чедомир М. Лучић, виши
научни сарадник

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: децембар, 1997. године.

A/ Главни пројекат

Финансијски разлози утицали су на редуковање планских задатака на овом пројекту, предвиђених за 1995. годину. Ово се, првенствено, односи на научноистраживачки рад у иностранству.

Рад на главном пројекту везивао се, углавном, за следеће активности:

– научно истраживање у мјесним и општинским центрима на терену Црне Горе (Бар, Цетиње, Бијело Поље, Котор, Херцег-Нови), гдје је изналажена, сабирана и проучавана штампана архивска и друга грађа везана за одређени период;

– истраживање ван Црне Горе везивало се за Београд (у два маха по десетак дана) ради изучавања одговарајућих извора (у Архиву Србије, Архиву САНУ, Војно-историјском архиву и тд.);

– неколико дана др Чедомир Лучић провео је у Сремским Карловцима (Архив САНУ) и милешевском крају (Пријепоље), такође трагајући за изворним материјалом;

– дио времена издвојио је за научно трансформисање, критичко-методолошку обраду и упоређење, уз одговарајућу методологију ради веће објективизације при доношењу научних судова.

Б/ Чланци, прилози, саопштења, расправе, прикази и сл. (ужи избор):

1. У Херцеговини под Турцима нијесу могла постојати два правна система (Да ли Војислав Миљанић "расвјетљава" или замагљује?) - "Da civilita richiede che il bello si congiunga col vero" (Историјски записи 1/1995.);
2. "Мистификације као агенс научних скретања" (Историјски записи 3/1995.);
3. "Комитски покрет у Рашкој области у периоду ослобођења од Турака 1912. године" (Историјски записи);
4. "Трагом Пелагићевог моралног бића" (Историјски записи);
5. "Интернационализам као национални антипод, негатор и елиминатор" (ЦАНУ Подгорица, септембар 1995. - Научни скуп (међународни): "Други свјетски рат 50 година касније");
6. "Вјерска недоследност пјесника Ратковића" (Научни скуп: "Пјесник и религија" - Бијело Поље, септембар 1995. године);
7. "Побуда као основ друштвених кретања" (Округли сто: "Историчар и савремена епоха" - Подгорица, септембар 1995. године);
8. "Историјски значај Милешеве" (Научни скуп о прошлости Рашке области, Пријепоље, октобра 1995.);
9. "Милешева - други Хиландар" ("Савиндан", годишњак - Пријепоље);
10. "Видовданци" ("Савиндан", годишњак : Пријепоље);
11. "Архитекта у улози рушитеља или југословенска дезинтеграција из другог угла" (- поводом књиге Бошка С. Вукчевића, Tito Architect of Yugoslv Disintegration, Rivercross Publishing, in 127 East 5 th Street, New York 10022), Историјски записи 1995;
12. "Видовдан" (SIKD Elmhurst, Illinois—U.S.A.);
13. "Мојковац - српски Термопили (Осврт на војничке и етичке побуде)" - реферат за научни скуп: "Мојковачка операција.... 1915 - 1916. године" - Војноисторијски институт, Београд;
14. "Инерција окамењених теорија или реликт острашћене свијести? - Издајник, колаборационист, квислинг... шта је то?" (Историјски записи 4/1995);

15. "Зов родне груди - патриотски и етички мотиви српских добровољаца" (Реферат за научни скуп: "Добровољци у ослободилачким ратовима..." - Институт за савремену историју, Београд);

16. Припремио за штампу студију из оквира пројекта: "Правни систем у Црној Гори до средине 19. вијека" (Дјело је рецензирано и у Сектору за науку чека на средства за објављивање);

17. Припремио за штампу књигу "Задужили смо Небо" (подручје књижевности);

В/ Остали научни и стручни ангажман:

- Учествовао у раду научних и стручних органа Института;

- Мање прилоге је објављивао у још неким гласилима у земљи и у иностранству ("Земља и Људи" - Београд, Гласник СГД - Београд, "Dialog" - France, SIKD, Illinois - USA itd.)

- Научно сарађивао и са неким институцијама ван земље (С.НАУ. Е. Т. D AIX - Marseille, I.T.A.W.F. - Krakow, GSKID Elmhurst - Illinois : USA itd.).

II НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: " Црна Гора у Другом свјетском рату".

РУКОВОДИЛАЦ: др Радоје Пајовић, научни савјетник

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: децембар 1997. године.

У 1995. години радио је на реализацији неколико тема и пројеката.

Основни пројекат на коме је др Радоје Пајовић радио у 1995. години јесте: **Црна Гора у Другом свјетском рату**. За потребе овог пројекта проучавао је објављену грађу: Фондове ЦК КПЈ објављене у 21 тому као и Изворе за историју СКЈ и четничку грађу. Четничка грађа му је добро дошла и због тога што је заједно са својим старим сарадником Владом Марковићем радио на припремању за штампу зборника докумената под насловом **Документи о сарадњи црногорских четника са окупаторима у Другом свјетском рату**. Пројекат се налази у завршној фази. За потребе овога пројекта обавили су истраживања у Подгорици и Београду.

Најважнија документа (око 70 њих) су одабрали, нека и фотокопирани, прекуцали, прокоментарисали и сложили у компјутер. Преостаје им још само да обаве једномјесечна истраживања у Риму, која ће повезати и са истраживањима о **Италијанском ратном војном суду за Црну Гору 1941-1943**. Тај пројекат је још прошле године био у завршној фази - чекало се само да заврше истраживања у Риму. Како су обавијештени, средства су одобрена, па би се истраживања обавила највјероватније у априлу ове године.

Година 1995. била је јубиларна - 50 - годишњица побједе над фашизмом. То је био повод да др Пајовић учествује на неколико научних скупова. За те потребе написао је саопштења "Специфичности четничког покрета Драже Михаиловића у Црној Гори", "Допринос Црне Горе побједи над фашизмом и Црна Гора у II свјетском рату". На ову тему одржао је неколико научних трибина у Подгорици, Никшићу, Бару и Београду. Нека од тих саопштења емитована су преко ТВ и Радија Црне Горе као и неких локалних радио станица.

Са групом аутора радио је на пројекту : једнотомном дјелу **Историја Црне Горе**. За овај пројекат написао је двије главе: Црна Гора 1918 - 1941. и Црна Гора 1941-1945. Дјело се налази у завршној фази.

Рецензирао је неколико рукописа књига а и учествовао у промоцији неколико дјела: "Предратни и ратни дани" Ратка Радовића (Подгорица, Даниловград и Београд), "Руководећи кадрови Црне Горе 1941-1945" Милије Станишића (Подгорица и Никшић), "Пакао под Горицом" Косте Ракића, "Новица Церовић" Анице Шаулић и др.

III НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: "Црногорско руски односи 1878 - 1917. године",

РУКОВОДИЛАЦ: др Радослав Распоповић, научни сарадник

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: децембар 1997. године.

Према плану рада за 1995. годину главне радне активности у овој години требало је да се односе на реализацију пројекта **Црногорско руски односи 1878 - 1917**. Предвиђено је било да се у првој години рада на пројекту обаве главна истраживања у земљи и започну истраживања у иностранству. При томе се мислило на вишемјесечна архивска истраживања у главним архивским установама у СР Југославији као и на почетак, такође

вишемјесечних, истраживања у Русију. Међутим, планирани задаци у највећем дијелом нијесу остварени. Више је разлога који су на то утицали.

Предвиђена истраживања у Русији није било могуће обавити јер су средства добијена по Конкурсу за ту намјену била крајње недовољна (240 \$). Тако је симболичан и износ динарских средстава који се по основу материјалних трошкова мјесечно одобравају за реализацију овог пројекта био један од разлога који је утицао на нижи обим остварених архивских истраживања у земљи, али ипак не може се казати да су она имала пресудан значај за слабије резултате у овој области. Главни разлог за необављена истраживања у домаћим архивима, у планираном обиму, био је у томе што је у овој години највише времена др Распоповић провео у раду на припреми за штампу рукописа докторске дисертације "Дипломатија Црне Горе 1978 - 1918". Пошто и поред позитивних рецензија и уредне пријаве на конкурс, са препорукама Научног вијећа Института, од Министарства за просвјету и науку нису добијена никаква средства за штампање овог рукописа, био је принуђен да личним ангажовањем (тражењем спонзора, суиздавача, најјефтиније штампарије) покуша да обезбиједи услове за штампање поменутог рада. Због специфичних околности у којима су се ови послови одвијали, да би смањено укупне трошкове штампања, био је принуђен да техничку припрему рукописа за штампу изврши сам, па му је то одузело много времена.

Осим тога у 1995. добар дио времена утрошио је радећи на пројекту **Црногорски законици - правни споменици Црне Горе од стварања државе до уједињења 1918.** који се у оквиру едиције **Посебна издања** реализује у Историјском институту. Ријеч је о тротомној публикацији за коју је обављен највећи дио истраживања а на чијој изради је још ангажован и академик Бранко Павићевић.

Наведени разлози утицали су на то да је планирани истраживачки рад на пројекту "Црногорско руски односи 1878 - 1917" само започет. Из до сада прикупљених архивских извора призашао је само један опширнији чланак "Црна Гора у спољној политици Русије на почетку XX вијека" који је др Распоповић написао за међународни скуп "Европа и Срби" одржан средином децембра 1995. у Београду. Због свих поменутих разлога он је упознао Научно вијеће да је већ у првој години рада дошло до одступања у реализацији пројекта, односно да је он већ сада у озбиљном закашњењу. Закашњење је такво да се оно не може надокнадити током времена преосталог за његову израду.

Од осталих послова које је урадио у овој години др Распоповић је поменуо да је за Гласник ЦАНУ написао чланак о дипломатском представништву Црне Горе у Турској као и да је као руководилац Округлог

стола Историјског института организовао научни састанак на тему "Историчар и савремена епоха" на коме су, осим научних радника из Црне Горе, учествовали и историчари из Београда.

IV НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: " Сточарство Црне Горе 1860 - 1953. године".

РУКОВОДИЛАЦ: др Бранислав Маровић, научни сарадник

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: децембар 1997. године.

Уговором који је закључен са Министарством просвјете и науке бр. 05-03-1995 и ступањем у стални радни однос код Историјског института Републике Црне Горе 15. октобра 1995. године, обавио је у оквиру научно истраживачког пројекта "Сточарство Црне Горе 1860-1953" за период 15. октобра - 31. децембра 1995. године следеће послове:

– За период 1860-1918. године прегледао периодику: "Глас Црногорца" (1873 - 1918) "Грлицу" (1889 - 1893 и 1896 - 1897), "Цетињски вјесник" (1908-1915), часописе "Гласник Цетињских музеја "Годишњак поморског музеја у Котору", Годишњак Цетињске гимназије";

– За период 1918 - 1945. године истражио у Археолошко мемоарском фонду Историјског института Републике Црне Горе архивска документа 1918 - 1941. година која се односе на пројекат; прегледао периодику: "Слободна мисао" (1927 - 1940), "Зета" (1930-1941) и часописе "Развршје", "Ваљци", "Гранит".

– Написао је приказе на књиге: др Шербо Растодер "Животна питања Црне Горе 1918 - 1929", Бранко Радовић, "Спољна трговина Црне Горе 1980 - 1990".

V НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: "Средњовјековна архитектура на тлу Црне Горе".

РУКОВОДИЛАЦ: др Божидар Шекуларац, а извршилац мр Драгица Миљић-Ђурашевић.

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: децембар 1994. године.

У току читаве протекле године, захваљујући одлуци Министарства просвјете и науке - Сектор за науку, радила је под специфичним, боље рећи немогућим условима. Одлуком да јој се додијели минималан износ плате Сектор за науку је онемогућио да реализује било какав озбиљнији рад. Како њени покушаји да јој се статус и статус пројекта "Средњовјековна архитектура на тлу Црне Горе" на којем ради, регулише - није урадио плодом, једино што је могла јесте да ради у заиста немогућим условима. Уз максимум напора, а надајући се да ће Сектор ријешити њен статус - успјела је да приведе крају рад на пројекту који се односи на реконструкцију историје и опис архитектуре, за већину споменика који су ушли у корпус од преко 100 цркава које треба монографски да буду обрађене.

Наравно, остао је недовршен онај посао који је скопчан с финансијама - израда документације и обилазак терена, нарочито за оне цркве које су до сада непубликоване и чија су археолошка ископавања у току или никада нијесу ни завршена. Обрада ових науци до сада непознатих цркава, каквих у Црној Гори има знатан број, скопчана је с изузетно напорним радом али и са знатним материјалним трошковима.

Колико то могућности дозвољавају, ради упоредо на изради докторске дисертације чија је тема "Манастир Пива - архитектура и зидно сликарство". Завршила је дјелове који се односе на историју истраживања манастира, на историју манастира, његову архитектуру. Урадила је такође и дјелове историјско-умјетничке анализе споменика.

Наравно - и овдје се јавља исти проблем. Годину дана рада с минималним износом плате онемогућило је да и овај посао приведе крају.

VI НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: "Културна политика у Зетској бановини 1929-1941".

РУКОВОДИЛАЦ:	проф. др Томислав Жугић, а извршилац др Сенка Бабовић- Распоповић.
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	децембар 1994. године.

У протеклој години завршила је пројект "Културна политика у Зетској бановини 1929-1941", који је као докторску дисертацију успјешно одбранила 15. октобра 1995. на Филозофском факултету Универзитета у Београду.

Завршила је чланак "Краљевина Југославија на страницама "Правде" у периоду 1929 - 1941,,"

Започела је истраживања за пројекат - тему "Културне везе Црне Горе и Русије у другој половини XIX вијека и почетком XX вијека", у дијелу грађе који се чува у Историјском институту.

VII НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: "Утицај Црногораца школованих у Русији на државно-политички живот у Црној Гори у периоду од 1830-1918. год"

РУКОВОДИЛАЦ: др Момчило Пејовић научни сарадник

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: децембар 1996. године.

Архивска истраживања предвиђена пројектом по основу обавеза из Уговора нијесу могла бити реализована. Основни разлог је што нијесу била обезбијеђена неопходна финансијска средства од стране подносиоца Уговора тј. Министарства просвјете и науке - Сектора за науку. Дио финансијских средстава који је одобрен од стране Сектора за науку је крајње недовољан чак и за путне трошкове у једном правцу на релацији Подгорица - Београд - Москва. Уколико се не обезбиједе финансијска средства која ће омогућити најмање шестомјесечна истраживања у архивима Москве, Петрограда и Кијева онда није могуће очекивати било какве резултате који би били релевантни за уговорени пројекат "Утицај Црногораца школованих у Русији на друштвено-политички живот у Црној Гори 1830-1918". Све предприпреме за реализацију наведеног пројекта, што се тиче потписника Уговора, у смислу прикупљања, сређивања релевантних података, у потпуности су извршене и само се чекају неопходна финансијска средства да се приђе реализацији уговорених обавеза. Крајем текуће 1996. године истиче вријеме Уговора па је неопходно тражити продужење Пројекта за онолико времена за колико је потребно реализовати архивска истраживања и сређивање архивног материјала као и његову научну обраду.

Од осталих радних задатака у које је био укључен у Институту а који стоје у вези са његовим обавезама, треба истаћи рад у редакцији "Историјских записа". Др Пејовић је објавио и неколико чланака, затим учествовао у раду на пројекту "Правна мисао у Црној Гори до 1918. године" са темом "Школовање студената из Црне Горе на правним факултетима у иностранству до 1918. године". Пројекат је у оквиру рада

Црногорске академије наука и умјетности а руководилац истраживачког тима на том пројекту је академик Мијат Шуковић.

Такође, припремио је рукопис за штампу на паусу "Школовање црногорске омладине у иностранству 1848 - 1918" који је обима 40 штампарских табака (655 страница). Уз финансијску помоћ за припрему, како појединаца тако и установа, требало би током 1996. године понудити рукопис за штампање.

VIII НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: "Области Драчевица и Риђани средином XVI вијека".

РУКОВОДИЛАЦ: проф. др Јован Бојовић, а
извршилац мр Јасмина Ђорђевић

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: децембар 1995. године.

У 1995. години одбранила је магистарску тезу "Области Драчевица и Риђани средином XVI вијека" на Филозофском факултету Универзитета у Београду. Након одбране радила је на припреми овог рада за штампу.

Два пута је одлазила у Београд на консултације са проф. др Радошем Љушићем, ментором на Филозофском факултету, и др Душанком Бојанић-Лукач, научним савјетником у Историјском институту у Београду.

Истраживала је у Централној народној библиотеци "Ђурђе Црнојевић" на Цетињу (12 радних дана), и Народној библиотеци у Београду (5 радних дана).

IX НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: "Положај жене у Котору у XIV и XV вијеку"

РУКОВОДИЛАЦ: др Милош Милошевић, а
извршилац мр Ленка Блехова -
Челебић

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: децембар 1997. године

У току 1995. наставила је рад на пројекту "Положај жене у Котору у XIV и XV вијеку". Истраживала је у Историјском архиву у Котору, фонд Acta Notarilia, књ. 2, 3, 4. и 9, укупно 50 радних дана. Такође се бавила

истраживањем у Библиотеци Чешке академије наука и умјетности и Институту за класичне студије у Прагу, 30 радних дана.

Учествовала је на скупу "Дани Марка Миљанова", одржаном 5. маја на Медуну са саопштењем "Начин поимања патриотизма у Црној Гори и Чешкој". Рад ће бити штампан у Зборнику радова са овог скупа.

На научном скупу "Црква св. Луке кроз вјекове" одржаном од 20-22. новембра у Котору учествовала је као интервент.

X НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: "Кретање и структура становништва у Подгоричкој општини 1945 - 1981. год."

РУКОВОДИЛАЦ: др Ново Вујошевић, а извршилац
Вукајло Глушчевић.

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: децембар 1994. године

У 1995. години Вукајло Глушчевић је радио на изради докторске дисертације: "Кретање и структура становништва у Подгоричкој општини 1945 - 1981. године" и при том завршио прву верзију рада. Почетком наредног мјесеца рад ће бити прекуцан и предат на увид менторима у Београду. Након извршених корекција приступиће техничкој припреми дисертације.

Осим поменутог, припремио је за штампу и два рада о споменицима народноослободилачког рата у пљеваљској општини.

XI НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: "Црна Гора 1948 - 1953 (друштвене промјене и политички живот)"

РУКОВОДИЛАЦ: проф. др Ђорђе Станковић, а
руководилац мр Радоица Лубурић

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: децембар 1996. године

Наслов горе наведеног пројекта представља назив докторске дисертације, пријављене на Филозофском факултету у Београду још 1992. године. Након вишегодишњих архивских истраживања обављених у Југославији (Архив Југославије, Архив ЦКСКЈ, Архив Јосипа Броза Тита, Архив Војноисторијског института Београд, Архив МИП-а Београд, Архив

Србије, Архив Црне Горе) и СССР-у (Архив спољних послова Руске федерације, Руски центар за чување и изучавање докумената новије и најновије историје, Москва), огромне прикупљене литературе, једне објављене књиге и низа мањих радова из те проблематике и тог периода, дошли до сазнања да се постојећи наслов теме мора прилагодити нивоу и обиму обављених истраживања и резултата који су из њих проистекли, па је Катедри за савремену историју Филозофског факултета у Београду предложио постојећу тему, уз пуну сагласност новог ментора проф. др Ђорђа Станковића и других истраживача који су се бавили овим периодом у Црној Гори и Југославији. Назив модификоване теме гласи: "Сукоб Југославије и СССР-а (1948-1953)". Обим и ниво извршених архивских истраживања показали су да се 1948. година не може цјеловито сагледати на једном таквом микро нивоу какав је дат у претходној варијанти наслова дисертације, нарочито због тога што је ријеч о глобалној историјској појави која се дотичала више од тридесетак најзначајнијих земаља свијета, међу којима и носиоце два блока СССР и САД, као и због тога што су теоријско- методолошке иновације које је примијенио у овом рукопису значајно одредиле укупну структурираност и концепцију цјелокупног рада. Што се тиче Црне Горе у том периоду, морамо је посматрати сходно њеној историјској партиципацији у наведеном проблему и њеној корелативној и узрочно-посљедичној вези са свим осталим субјектима у процесу, водећи рачуна о спољним и унутрашњим факторима на начин како су на то упутила и огромна архивска истраживања. Модификовани наслов докторске дисертације у основи је много шири од постојеће, али независно од тога рукопис ће Катедри бити предат до половине ове године (чим се процедура на Универзитету, која је у току, оконча), а њеној одбрани приступиће до краја текуће 1996. године. До краја године рукопис ће бити припремљен и за штампу.

У 1995. године са саопштењима мр Радоице Лубурић је учествовао и на два научна скупа:

1. 27. јуна на Округлом столу посвећеном "голоотачком времену", у организацији ЦАНУ, био је један од четири уводничара са темом "Глобално-историјски оквир стварања Информбироа и узроци сукоба са КПЈ".

2. 20-22. септембра на научном скупу "Други свјетски рат-50 година касније" поднио је саопштење под насловом "Информбировска емиграција о неким догађајима из НОР-а и револуције у Југославији 1941-1945".

Током септембра 1995. године из штампе је изашла и књига "Друштво Црне Горе у Другом свјетском рату 1939-1945 (Прилози за историју)".

У октобру 1995. двадесетак дана провео је мр Лубурић на научноистраживачком раду у Београду гдје је у Архиву Југославије прегледао више хиљада докумената везаних за проблематику на којој ради, а 1800 копија снимио и донио са собом.

ХП НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: "Ономастика Малесије"

РУКОВОДИЛАЦ: др Божидар Шекуларац, а
извршилац др Марко Цамај

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: децембар 1994. године.

Након завршеног рада на дисертацији крајем децембра 1994. године, почетком 1995. године радио је на опремању рукописа, којег је предао Филолошком факултету у Београду и Министарству просвјете и науке Црне Горе - Сектору за науку, 5. фебруара. У времену до одбране тезе - 3. јула 1995, углавном је радио на припреми одбране, као и на редиговању и корекцији текста рукописа.

У другој половини 1995. године, поред једног предавања на културној манифестацији "Барски летопис", са рефератом "Први писани споменици и прва писана књига на албанском језику", радио је и на припремању за штампу неколико раније започетих рукописа чланака. Један од тих радова: "Историјско-лингвистичка анализа ходонима Подгорице" већ је, у наставцима, објављен у листу Полис (бројеви 1664, 1665 и 1666).

Радио је и на сакупљању литературе, на библиографским и другим биљешкама за текућу тему "Духовне и културне везе Црногораца и Албанаца од XV-XX вијека".

ХПР РАД БИБЛИОТЕКЕ У 1995. ГОДИНИ

У протеклој години библиотека је радила можда у најтежим околностима и условима од свога оснивања (1948).

И даље је остао проблем њеног потпуног нефинансирања од стране Сектора за науку, уз одсуство воље да се нађе бар неко конкретно, привремено рјешење.

Основна дјелатност Библиотеке је озбиљно доведена у питање а проблеми се из године у годину само нагомилавају а не рјешавају.

Књижничар је пошао у пензију а нови књижничар још увијек није примљен?!

Иначе, кадровски минимум библиотеке јесте 2 стручна радника: библиотекар и књижничар.

Међутим, већ 2 године библиотекара ради све послове у Библиотеци (физичке, техничке и стручне), тако да су неки стручни послови одложени за касније или се не могу реализовати због недостатка елементарних предуслова.

У протеклој години, као и у неколико потоњих, библиотечки фонд је попуњаван публикацијама из размјене и оним које је Библиотека добила на поклон од издавачких кућа, установа и појединаца.

Купљене су у прошлој години свега 2 књиге!

И у прошлој години велики проблем је био недостатак простора и полица за смјештај фонда, као и недостатак основног инвентара, опреме и образаца.

Библиотека је захтјевима корисника настојала да одговори колико је имала услова за рад. Углавном, највећи дио посла био је везан за читаоницу и услуживање читалаца.

Ни у претходној години није било услова да се спроведе планирана, законска и стручна ревизија библиотечког фонда.

Упркос свим тешкоћама, реализован је знатан дио послова који нијесу били везани за материјална улагања, техничка средства и нужни библиотечки инвентар, опрему и обрасце.

Према евиденцији у 1995. години приновљено је 477 наслова књиге, од тога куповином 2, поклонима 378, размјеном 97.

Вриједне књиге Библиотеци су поклонили: госпођа Лидија Јовановић, Централна библиотека из Цетиња, Институт за савремену историју из Београда, Министарство за културу, Министарство за просвјету и науку итд.

Од г. Миленка Стојановића, адвоката и публицисте, добијен је комплет Службеног листа СФРЈ и 29 комплета "Службеног листа" СРЦГ.

Примљено је 11 наслова новина, 12 наслова часописа (домаћих) и 10 часописа (страних).

Евидентирано је 269 читалаца, с тим што је већина њих користила књиге, периодичку или грађу и по неколико пута. Коришћене су 94 фас-

цикле архивско- мемоарске грађе, преко 1300 књига и 176 наслова часописа и новина.

Осим научних радника и сарадника Историјског института, Библиотеку су користили и други научни, стручни, јавни и културни радници, студенти и грађани.

Из свега изложеног се види да је и у протеклој години Библиотека радила у врло тешким условима, без елементарних средстава за своју основну дјелатност и било каквих перспектива за организован и стручан рад и осавремењивање у духу времена и потреба а камоли за укључивање у неку јединствену библиотечку мрежу на Универзитету и у Републици, уз аутоматску обраду података и давања информација.

XIV ИЗДАВАЧКА ДЈЕЛАТНОСТ ИНСТИТУТА У 1995. ГОДИНИ

У оквиру издавачке дјелатности у 1995. години објављена су три броја часописа "Историјски записи" а четврти број је предат у штампу. Институт је као издавач или суиздавач објавио посебне научне публикације и то:

1. "Руководећи кадрови НОБ-а у Црној Гори" генерала Милије Станишића,
2. "Историја и историографија" проф. др Зорана Лакића,
3. "Друштво Црне Горе у II свјетском рату" мр Радоице Лубурића,
4. "Подгорички срез у НОР-у 1941-1945. Зборник докумената" књ. 1, групе аутора,
5. "Ношња и барокна одјећа у XVIII вијеку" др Драгане Радојичић,
6. "Настава историје у Црној Гори 1834-1918" др Здравка Делетића и
7. "Црмничко племе Бољевићи у прошлости Црне Горе" Војислава Бољевића Вулековића.

Све посебне научне публикације финансирани су спонзори, захваљујући личном ангажовању аутора тако да Институт није имао никаквих финансијских обавеза према штампаријама.

XV РАД НАУЧНОГ ВИЈЕЋА У 1995. ГОДИНИ

Научно вијеће Историјског института у 1995. години одржало је четири сједнице. На сједницама Научно вијеће је разматрало следећа питања:

1. Научно истраживачке пројекте научних радника и сарадника,
2. Утврђивало је дугорочну програмску оријентацију Института,
3. Пратило је реализацију пројеката,
4. Одређивало је руководиоце пројеката,
5. Оцјењивало је квалитет завршених пројеката - тема,
6. Утврђивало је приједлог за избор у научна и сарадничка звања научних радника и научних сарадника,
7. Одређивало је рецензентске комисије за писање реферата за избор у научна и сарадничка звања,
8. Разматрало је извјештаје о раду и планове рада,
9. Разматрало је финансијску ситуацију и проблеме који се у вези са тим јављају и обављало друге послове у складу са законом и Статутом Института.

XVI РАД РЕДАКЦИЈЕ ЧАСОПИСА "ИСТОРИЈСКИ ЗАПИСИ" У 1995. ГОДИНИ

У 1995. години Редакција је одржала пет сједница на којима су разматрана питања уређивачке политике, одређивала је рецензенте за приспјеле рукописе, разматрала финансијске проблеме, анализирала објављене бројеве часописа и обављала друге послове од интереса за редовност излажења часописа. Припремљена су и објављена три броја, а четврти број је дат у штампу. Редакција је уложила знатне напоре да обезбјеђује потребна средства, путем спонзорства, за његово редовно излажење. У томе је у знатној мјери и успјела и обезбијеђена су средства за његово штампање и редовно излажење у 1995. години. Такође се бавила питањима претплате, које допире и до неких школа и културних установа и у Војводини, на Косову и Метохији и Србији. Око 70 % тиража се растура по Црној Гори. Пред Редакцију се поставља проблем финансирања за 1996. годину, јер ће Министарство просвјете и науке финансирати само 25 штампарских табака, што је недовољно за четири броја годишње, и

практично своди часопис на годишњак, што би била велика штета за историографију, а посебно због тога што часопис у 1997. години слави свој јубилеј "70 година" постојања и што је до сада стекао велики научни углед у научној периодици, у земљи и иностранству.

XVII РАД СЕКТОРА ЗА ПРАВНЕ И ФИНАНСИЈСКЕ, ПОСЛОВЕ У 1995. ГОДИНИ

У оквиру Сектора у 1995. години радило се на доношењу нових општинских аката и на измјенама и допунама постојећих општинских аката за Институт, Научно вијеће, Редакцију часописа "Историјских записа" и друге органе Института.

Поред наведеног донесена су појединачна правна акта: За Институт, Научно вијеће, Редакцију "Историјских записа" и раднике Института.

Припремани су материјали и анализе и обављани послови за конкурс Министарства просвете и науке, анализе и информације за Универзитет Црне Горе, Научно вијеће Института, Редакцију часописа "Историјски записи" и друге органе Института;

- обављани су послови правног заступања Института пред судовима;

- обављени су персонални и други управно-правни и административни послови за Институт;

- вођени су записници са сједница Научног вијећа и Редакције часописа;

- закључени су уговори о издавачкој дјелатности за раднике Института;

- припремљен је Извјештај о раду Института за 1994. годину и План рада за 1995. годину;

- обављени су послови архиве у складу са уредбом о канцеларијском пословању;

- припремљен је завршни рачун за 1994. годину;

- припремљени су периодични обрачуни у складу са важећим прописима;

- обављени су послови народне одбране за Институт, сагласно прописима о Војсци Југославије;

- обављени су обрачуни личних доходака, других личних примања, комерцијални, благајнички и други финансијски послови;

- обављени су административни, технички помоћни и други послови у складу са систематизацијом послова и радних задатака.